

Sygn. akt I C 684/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodnicząca: S S.R. Kinga Grzegorzczak

Protokolant: st. sekr. sąd. Monika Miller

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2016 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa W. K.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę 24000 złotych

1. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz W. K. kwotę 24000 (dwadzieścia cztery tysiące) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 16 czerwca 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie do dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,
2. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz W. K. kwotę 3617 (trzy tysiące sześćset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 684/15

UZASADNIENIE

W dniu 11 września 2015 r. W. K. wystąpił przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W. z pozwem o zasądzenie kwoty 24000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 czerwca 2015 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia oraz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 2400 zł wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik powoda wskazał, że w dniu 12 września 1998 r. w Ł. w wyniku wypadku komunikacyjnego zmarł pasażer pojazdu marki F. (...) - Ł. K.. Sprawca zdarzenia był ubezpieczony w zakresie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym (...). Zmarły był młodszym i jedynym bratem powoda. Na skutek tragicznej śmierci brata powód doznał cierpień psychicznych, które trwają do chwili obecnej. Jako podstawę roszczenia pełnomocnik powoda wskazał przepis art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.

[pozew k.2-5]

Strona pozwana nie uznała powództwa i wniosła o jego oddalenie oraz o zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa. Pełnomocnik (...) oświadczył, że nie kwestionuje zasady odpowiedzialności strony pozwanej. Zakwestionował natomiast wysokość dochodzonego roszczenia.

[odpowiedź na pozew k.32-34]

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 12 września 1998 r. K. O., kierując pojazdem marki F. (...) o nr rej. (...), jechał w Ł. ul. (...) z miejscowości D. w kierunku ul. (...). Pasażerami byli P. P., D. W. i Ł. K. – brat powoda. Na wysokości posesji nr (...) ul. (...) samochód kierowany przez K. O. z nieustalonych przyczyn zjechał na lewą stronę na przeciwny pas ruchu, gdzie zderzył się czołowo z nadjeżdżającym autobusem marki A. o nr rej. (...), kierowanym przez K. T.. W wyniku zaistniałego zdarzenia śmierć na miejscu ponieśli D. W., Ł. K. oraz K. O.. Czwarty pasażer doznał rozległego uszczerbku na zdrowiu.

[okoliczność bezsporna]

Postanowieniem z dnia 17 listopada 1998 r. Prokuratura Rejonowa Ł. w Ł. umorzyła dochodzenie w sprawie przedmiotowego wypadku wobec śmierci sprawcy - K. O..

[dowód: postanowienie k.9-11]

Sprawca zdarzenia był ubezpieczony w zakresie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym (...).

[okoliczność bezsporna]

W chwili śmierci Ł. K. miał 17 lat. Powód był od niego o 5 lat starszy.

[okoliczność bezsporna]

W. K. miał ze swoim zmarłym bratem Ł. K. bardzo dobry kontakt. Bracia dzielili pokój, mieli dużo zabawek, komputery, co ich zbliżało. Rodzina każdego roku wyjeżdżała razem na wakacje, czasem nawet kilka razy: za granicę, nad morze, w góry. W 1996 r. powód wyprowadził się z domu rodzinnego i założył rodzinę. Bracia w dalszym ciągu pozostawali w dobrych relacjach, mogli na siebie liczyć. Zmarły często nocował u powoda i jego żony. Czasem po szkole odbierał ich syna – K. z przedszkola i opiekował się nim, czekając na brata i jego żonę u nich w mieszkaniu. Powód mógł polegać na bracie, który był odpowiedzialny i ciepły. Bracia mieli wspólne tajemnice i plany, zwierzały się sobie wzajemnie. W związku z posiadaniem przez powoda i zdobywanym przez zmarłego wykształceniem bracia w przyszłości chcieli otworzyć zakład samochodowy, znali nawet jego lokalizację. Ł. K. był jedynym rodzeństwem powoda. Z dalszej rodziny jego rówieśnikiem jest kuzyn M., z którym bracia byli mocno zżyci i z którym powód utrzymuje kontakt do chwili obecnej. Powód o śmierci brata dowiedział się od ojca w dniu wypadku, około godziny 23. Rodzice musieli poczekać, żeby powód doszedł do siebie. Na początku powód nie uwierzył w śmierć brata. Do końca nie wiadomo było na pewno, czy Ł. K. był w samochodzie, gdyż nie miał przy sobie dokumentów. Jedynie koledzy widzieli, jak w południe wsiadał do samochodu. Po śmierci brata powód przez tydzień nie chodził do pracy. Przez 2–3 miesiące brał leki uspokajające. Na dwa miesiące zamieszkał w domu rodziców w S., żeby pomóc w opiece nad matką. Powód starał się dawać sobie radę, żeby nie pokazywać przed matką, iż przeżywa śmierć brata tak, jak ona. Po śmierci brata powód mógł liczyć na wsparcie swojej żony. Do chwili obecnej powód nie pogodził się ze śmiercią brata i przeżywa to zdarzenie. Czuje potrzebę poznania przyczyny wypadku. Najgorsze było pierwszych 10 lat, kiedy rodzina przeżywała stratę. Obecnie powód i jego rodzice są w stanie swobodnie rozmawiać o śmierci Ł. K., często go wspominają. Szczególnie ciężko jest w czasie świąt. W domu rodzinnym powoda znajdują się zdjęcia Ł. K.. Powód jest osobą skrytą. Co tydzień wraz z żoną i synem jeździ do S., gdzie odwiedza rodziców, ciotkę żony, a także grób brata na tamtejszym cmentarzu. Przejeżdżając obok miejsca wypadku, powód za każdym razem o nim myśli. Często myśli o bracie przy wykonywaniu codziennych czynności, czy też przy planowaniu wakacji. Po śmierci Ł. K. relacje powoda z rodzicami zacieśniły się. Rodzina zbliżyła się do siebie.

[dowód: zeznania świadka J. K. e-protokół od 00:06:36 do 00:26:37 k.105-106 i CD k.109, zeznania powoda e-protokół od 00:28:55 do 00:53:13 k.106-107 i CD k.109]

Pismem datowanym 29 maja 2015 r. (...) S.A., działające w imieniu powoda, wezwało stronę pozwaną do zapłaty kwoty 30000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią Ł. K..

[dowód: wezwanie do zapłaty k.65-65 odwr.]

Decyzją z dnia 15 czerwca 2015 r. strona pozwana uznała roszczenie powoda z tytułu zadośćuczynienia do kwoty 5000 zł.

[dowód: decyzja k.49]

Powód z roszczeniem o zadośćuczynienie wystąpił dopiero w 2015 r., gdyż wcześniej nie wiedział o takiej możliwości.

[dowód: zeznania powoda e-protokół (...):56:04 k.108 i CD k.109]

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszym postępowaniu powód dochodził od strony pozwanej dalszego zadośćuczynienia w związku ze śmiercią osoby bliskiej – jedynego brata Ł. K.. W sprawie bezsporna jest zasada odpowiedzialności strony pozwanej z uwagi na fakt, iż sprawca kolizji był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) S.A. w W.. Spór między stronami dotyczył natomiast ustalenia wysokości „odpowiedniego zadośćuczynienia” za śmierć osoby bliskiej.

W rozpoznawanej sprawie zdarzenie, z którego powód wywodzi swoje roszczenie, miało miejsce przed wejściem w życie art. 446 § 4 k.c., wprowadzającego możliwość przyznania najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, co uniemożliwia zasądzenie na rzecz powoda zadośćuczynienia w oparciu o § 4 komentowanego przepisu. Podstawę roszczenia powoda stanowi przepis art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c., o którego dopuszczalności zastosowania wypowiedział się Sąd Najwyższy w postanowieniu składu 7 Sędziów z dnia 27 czerwca 2014 r. (III CZP 2/14), w którym wyrażono jednoznaczny pogląd prawny, że za krzywdę, powstałą wskutek śmierci poszkodowanego spowodowanej czynem niedozwolonym popełnionym przed dniem 3 sierpnia 2008 r. najbliższemu członkowi rodziny przysługuje zadośćuczynienie na podstawie art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c.

Odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. zachodzi w przypadku zajścia następujących przesłanek: naruszenia dobra osobistego powodującego szkodę niemajątkową oraz związku przyczynowego pomiędzy tym naruszeniem a szkodą niemajątkową, która spowodowana jest tym naruszeniem. Wskazuje się, że przesłanką przyznania obu świadczeń przewidzianych w art. 448 k.c. jest również wina sprawcy naruszenia dobra osobistego. Podstawa odpowiedzialności strony pozwanej nie była kwestionowana w niniejszym postępowaniu, a zatem okoliczność tę należało uznać za bezsporną.

Katalog dóbr osobistych wskazanych w art. 23 i 24 k.c. ma charakter otwarty. Ugruntowanym jest stanowisko, że należą do nich również więzi rodzinne, które mogą ulec naruszeniu poprzez spowodowanie śmierci osoby najbliższej. W przypadku śmierci w wyniku wypadku komunikacyjnego krzywdą wyrządzoną zmarłemu jest utrata życia, a krzywdą osób mu bliskich jest naruszenie ich dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej.

Ustalając wysokość zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych, przyznawanego w oparciu o przepis art. 448 k.c., należy mieć na względzie jakiego rodzaju dobro osobiste zostało naruszone, w jakim stopniu, jak szeroki był zakres negatywnych konsekwencji naruszenia, a także stopień winy sprawcy naruszenia (tak m. in. SN w wyroku z dnia 24.01.2008 r., I CSK 319/07, Monitor Prawniczy z 2008 r., nr 4, poz.172). Wskazuje się, że co do zasady utrata osoby najbliższej jest dla pokrzywdzonego dolegliwością psychiczną o natężeniu większym, niż naruszenie dóbr osobistych innego rodzaju. Odnosząc się do argumentacji strony pozwanej, wskazać należy, że w dokonaniu oceny ustalenia wysokości należnego zadośćuczynienia kryterium pomocniczym może stanowić wzięcie pod rozwagę orzecznictwa w podobnych sprawach. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 stycznia 2014 r., w sprawie sygn. akt I CSK 215/13, podkreślił jednak, iż jest to kryterium wyłącznie subsydiarne, co podyktowane jest subiektywnym charakterem krzywdy, którą ma ono rekompensować. Porównanie wysokości przyznanego zadośćuczynienia może służyć jedynie pośrednio przy korygowaniu przez sąd drugiej instancji zasądzonego zadośćuczynienia wówczas, gdy przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy jest ono albo rażąco wygórowane, albo rażąco niskie (tak m. in. SN w wyrokach: z dnia 18.11.2004 r., sygn. I CK 219/04; z dnia 21.06.2013 r., sygn. I CSK 614/12, a także przytoczonym

wyżej wyroku z dnia 7.10.2014 r., I PK 39/14, Legalis 1157400; SA w Ł. w wyroku z dnia 10.09.2015 r., I ACa 327/15, Legalis nr 1337824).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy, wskazać należy, że w wyniku śmierci brata - Ł. K. powód doznał naruszenia dobra osobistego w poważnym stopniu.

Powoda i jego tragicznie zmarłego brata dzieliła 5-letnia różnica wieku, przy czym zmarły był młodszy. Był również jedynym rodzeństwem powoda. Obaj byli ze sobą bardzo mocno związani od najmłodszych lat. Powód do 15-tego roku życia mieszkał z bratem w jednym pokoju. Dzielili się zabawkami, spędzali wspólnie wakacje. Mieli dostatnie, spokojne dzieciństwo, co przekładało się na bliskie i radosne relacje całej rodziny. Podobnie relacje braci wyglądały po wyprowadzeniu się przez powoda z rodzinnego domu. Bracia mieli wspólne plany, tajemnice i marzenia. Młodszy brat częstokroć stanowił dla powoda oparcie. Opiekował się także swoim bratankiem, odbierając go z przedszkola i czekając z nim w domu powoda na powrót jego lub jego żony.

Powód wraz z bratem wzajemnie się wspierali, opiekowali się sobą, a czasem również się sprzeczcali w drobnych kwestiach, co kształtowało obraz normalnego, kochającego się rodzeństwa. Również dobre relacje braci z rodzicami potęgowały wrażenie spokoju i szczęścia. W ocenie Sądu wobec tak dobrych, życzliwych relacji rodzinnych, nagła śmierć młodszego brata stanowiła dla powoda bardzo silne negatywne przeżycie - osobistą tragedię dla niego osobiście, jak i dla całej żyjącej z sobą rodziny. Nagła strata spowodowała u powoda silny wstrząs i odbiła się na jego stanie psychicznym. Powód zmuszony był do korzystania ze środków farmakologicznych dla złagodzenia cierpienia. Dodatkowym cierpieniem spowodowanym śmiercią brata była również konieczność radzenia sobie z załamaniem psychicznym i ciężką żałobą matki, którą chciał wspierać w trudnych chwilach, stanowiąc dla niej oparcie, co jednocześnie powodowało konieczność odłożenia przeżywania własnej żałoby.

Powód do chwili obecnej nie do końca pogodził się ze śmiercią brata. Czas załagodził rany, jednakże nadal zmarły jest obecny w pamięci najbliższych. Powód wraz ze swoją rodziną często odwiedza rodziców, a także grób brata. Wspomina tragiczne zdarzenie, przejeżdżając obok miejsca zdarzenia. Rodzina często wspomina Ł. K., zaś jego śmierć nadal jest bardzo bolesna, szczególnie w chwilach uroczystych, rodzinnych, takich jak święta czy urodziny. Na wysokość istniejącego do chwili obecnej cierpienia powoda w tym zakresie ma również fakt nieznanymi dokładnych przyczyn wypadku.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, że rozmiar doznanej przez powoda krzywdy w związku ze śmiercią jego jedynego brata Ł. K. uzasadnia przyznanie na jego rzecz zadośćuczynienia w łącznej wysokości 30000 zł. Uwzględniając wypłaconą powodowi w toku postępowania likwidacyjnego kwotę 5000 zł, żądanie powoda zasądzenia na jego rzecz dalszego zadośćuczynienia w kwocie 24000 zł jest zasadne i zasługiwało na uwzględnienie w całości.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., art. 817 § 1 k.c. i art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.). Powód zgłosił stronie pozwanej szkodę w dniu 22 kwietnia 2015 r., a zatem zadośćuczynienie powinno zostać wypłacone do dnia 22 maja 2015 r. Z uwagi na to, że w toku postępowania likwidacyjnego strona pozwana wypłaciła powodowi zadośćuczynienie jedynie w kwocie 5000 zł, to żądanie zasądzenia odsetek ustawowych od dnia 16 czerwca 2015 r. jest w pełni uzasadnione.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., statuującego zasadę odpowiedzialności stron za wynik procesu. Strona pozwana przegrała proces w całości, a zatem zobowiązana jest do zwrotu na rzecz powoda całości poniesionych przez niego kosztów procesu w łącznej wysokości 3617 zł, na którą to kwotę składają się: 1200 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, 2400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego i 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.